TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Thân thương chiếc nón lá và tấm áo tơi của mẹ

ISSN: 2734-9195 16:47 30/09/2025

Nhìn lại, tôi thấy mẹ là một minh chứng sống động cho đức hạnh của người phụ nữ trong đạo Phật – một đời sống giản dị, biết đủ, giàu tình thương, và lấy hạnh phúc của người thân làm lẽ sống thiêng liêng nhất của đời mình.

Tác giả: **Lê Thị Hiệp - Trường CĐSP Trung ương**

Tôi về quê nhân ngày giỗ của ngoại, sau khi đã cùng các cậu, các mợ sửa soạn mâm cơm cúng ngoại, tôi về nhà để thăm cha xem sức khỏe ông có được tốt như bữa tháng trước tôi về không.

Kể từ khi mẹ mất gần 3 năm trước, hầu như tháng nào tôi cũng trở về thăm cha ít nhất 1 lần, nếu như trước đây khi mẹ còn sống thì có thể vài tháng tôi mới ghé nhà, bởi dù sao cha cũng có nhiều niềm vui tuổi già bên cạnh mẹ, được bàn tay của mẹ chăm sóc, lo cơm nước cho cha ăn hàng ngày, dẫu sức khỏe của mẹ cũng không khá hơn cha. Khi mẹ ra đi trước như vậy, cha càng đơn côi buồn tủi, dẫu có vợ chồng người em út của tôi ở ngay sát cạnh nhà lo trách nhiệm chăm sóc cha, nhưng mỗi lần về nhà, trông thấy cha, tôi luôn cảm nhận được từ trong sâu thẳm đôi mắt mờ đục của cha một nỗi buồn xa xăm, khi tôi biết lúc nào cha cũng cô quạnh, buồn tủi và nhớ bóng hình mẹ.

Mỗi lần trở về nhà, được nhìn thấy cha mạnh khỏe là tôi vui mừng khôn xiết, song khi ngước nhìn di ảnh của mẹ trên bàn thờ là tự dưng hai hàng lệ từ khóe mắt tôi tuôn ròng không ngừng nghỉ. Nhất là lúc bước vảo căn phòng nơi mà khi còn sống mẹ vẫn ngủ trên chiếc giường tre mộc mạc, nhìn thấy chiếc nón lá và tấm áo tơi treo ngay ngắn trên 2 chiếc đinh trên bờ tường, thì trong tôi luôn nghẹn ngào vì thương nhớ mẹ. Đây chính là 2 thứ đồ bất ly thân của người phụ nữ nông thôn tại các tỉnh Miền Bắc, Miền Trung nước ta nói chung, cũng như mẹ tôi nói riêng của cách đây vài thập kỷ về trước. Hai thứ đồ dùng này đã gắn bó với mẹ tôi trong suốt những năm cuộc đời, khi nó giúp che nắng che mưa, vì vậy khi mẹ mất, cha cũng như mấy anh chị em chúng tôi, đều thống nhất giữ lại 2 thứ kỷ vật rất đỗi thân thuộc đã hàng ngày theo mẹ ra đồng, đi chợ.

Chiếc nón lá và tấm áo tơi, sau khi mẹ mất, tôi đã bao bên ngoài bằng một lớp nilon mỏng màu trắng để chống bụi, chống ẩm mốc, sau đó treo trang trọng phía cuối chiếc giường tre. Chiếc giường tre trong căn phòng của mẹ, từ ngày mẹ mất cha đã chuyển từ phòng ngoài vào ngủ ở đó, và tôi biết cứ mỗi khi mở mắt nhìn thấy chiếc nón lá và tấm áo tơi kỷ vật của mẹ, chắc chắn cha tôi cũng rất nhớ bóng hình của mẹ.

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh hoạ (sưu tầm).

Mẹ tôi là một người phụ nữ chịu thương chịu khó, vất vả cả đời vì chồng vì con. Hình ảnh mẹ tảo tần, chắt chiu từng hạt gạo, nhường cơm sẻ áo cho chồng con, như hiện thân của hạnh Từ bi và Bố thí Ba-la-mật – cho đi mà không giữ lại, lấy niềm vui của người khác làm hạnh phúc cho riêng mình. Những ngày tháng mẹ *"bán mặt cho đất, bán lưng cho trời"* lại toát lên sức mạnh kỳ diệu của hạnh Nhẫn nhục: không chỉ là cam chịu gian khổ, mà còn là nghị lực vững chãi để vượt qua nghịch cảnh trong thinh lặng, không một lời oán than.

Cả một đời sống quần quật, lo toan cho từng bữa cơm, manh áo, mẹ đã thực hành trọn vẹn tinh thần vô ngã hy sinh, để rồi lời dạy trong Kinh Pháp Cú (kệ 204) vang vọng trong lòng tôi: *"Sức khỏe là tài sản tối thượng, tri túc là sự giàu sang bậc nhất, lòng tin vững chắc là bạn đồng hành tối ưu, Niết-bàn là an lạc tối thượng."* Nhìn lại, tôi thấy mẹ là một minh chứng sống động cho đức hạnh của người phụ nữ trong đạo Phật – một đời sống giản dị, biết đủ, giàu tình thương, và lấy hạnh phúc của người thân làm lẽ sống thiêng liêng nhất của đời mình.

Một buổi về thăm cha, ngắm nhìn những kỉ vật thân thương và ngôi nhà tuổi thơ nơi tôi khôn lớn, lòng tôi bỗng nghĩ tới chữ hiếu của người con trong đạo Phật.

Cha tôi còn sống, tôi báo hiếu bằng sự phụng dưỡng, những quan tâm, thăm hỏi thường ngày; tôi tự nhủ rằng, mỗi lần chăm sóc cha cũng chính là đang gửi trọn tâm thành báo hiếu cho mẹ đã khuất, bởi hiếu đạo trong Phật giáo không phân chia người còn hay mất, mà đều lấy tâm thành làm gốc.

Tinh thần hiếu đạo ấy đã được dạy rõ trong Kinh Tăng Chi Bộ (AN 2.32): *"Có hai hạng người, này các Tỷ-kheo, ta nói không thể trả ơn được: đó là mẹ và cha*".

Nghĩa là, dù còn hay mất, công ơn sinh thành của cha mẹ rộng lớn đến mức không thể đo đếm, con cái chỉ có thể báo đáp bằng cách sống thiện lành, nuôi dưỡng tâm từ bi, tu tập để chuyển hóa khổ đau, đem phúc lành báo hiếu cha mẹ.

Tác giả: **Lê Thị Hiệp (Trường CĐSP Trung ương)**